

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/83/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114226974
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6114226974.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci navrhovateľa U. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. K. XX, XXX XX C. C., proti odporcovi P. M. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XX, XXX XX C. C., v konaní o zvýšenie výživného, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10C/237/2014-21 zo dňa 27. 01. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým vo zvyšku návrh zamietol (druhý výrok), p o t v r d z u j e.

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým povolil odporcovi splácať dlžné výživné v sume 70,- Eur mesačne v 10,- Eur mesačných splátkach počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade nezaplatenia čo len jednej zo splátok, sa stane splatným celý zostatok dlžného výživného (tretí výrok), z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“, resp. „prvostupňový súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 27. 01. 2015 uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa zvýšeným výživným zo sumy 170,- Eur mesačne na sumu 220,- Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa počnúc dňom 18. 12. 2014 (prvý výrok). Vo zvyšku návrh zamietol (druhý výrok). Dlžné výživné v sume 70,- Eur mesačne povolil odporcovi splácať v 10,- Eur mesačných splátkach počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku s tým, že v prípade nezaplatenia čo len jednej zo splátok, sa stane splatným celý zostatok dlžného výživného (tretí výrok). Ďalej konštatoval, že týmto dochádza k zmene výroku rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/301/2011-34 zo dňa 17. 01. 2012 o výživnom (štvrtý výrok).

Okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že rozsudkom Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 32P/301/2011-34 zo dňa 17. 01. 2012 súd schválil dohodu rodičov, na základe ktorej sa odporca zaviazal prispievať na výživu navrhovateľa (v tom čase maloletého) výživným v sume 170,- Eur mesačne od 01. 10. 2011. V čase predchádzajúcej úpravy výživného navrhovateľ navštevoval X. ročník O.. Odporcov príjem bol vo výške 1397,10 Eur. Odporca mal ešte jednu vyživovaciu povinnosť. V čase predchádzajúcej úpravy výživného matka navrhovateľa mala príjem 520,- Eur brutto mesačne. Nemala žiadnu inú vyživovaciu povinnosť.

V súčasnom období je navrhovateľ študentom X. ročníka S. U. V. v C. C.. Žije s matkou v byte. Náklady s užívaním bytu sú vo výške 223,- Eur mesačne. Aktuálny príjem matky podľa vyjadrenia navrhovateľa je 530,- Eur netto. Matka nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Mesačne mu vznikajú výdavky v súvislosti so záujmami vo výške 30,- Eur, s kúpou výživových doplnkov vo výške 20,- Eur, liekov vo výške 10,- Eur, investičným a úrazovým poisťným v sume 28,53 Eur, sporením v S. K. K. vo výške 20,- Eur, s užívaním mobilného telefónu vo výške 16,- Eur, so stravou vo výške 150,- Eur, so strihaním a s kúpou kozmetiky 20,- Eur, ošatením 50,- Eur. Poplatok za komunálny odpad je vo výške 29,20 Eur ročne.

Aktuálny priemerný zárobok otca, ktorý je od 01. 07. 2014 N. K. H. v Z., je vo výške 1475,81 Eur netto. Má jednu vyživovaciu povinnosť k dcére N. z predchádzajúceho manželstva v sume 170,- Eur mesačne. Mesačne mu vznikajú výdavky v súvislosti s užívaním bytu vo výške 120,- Eur, za úver vo výške 216,81 Eur, UPC 34,- Eur. Za nájom bytu v Z. bude od 01. 04. 2015 platiť sumu 150,- Eur mesačne. Ročne platí poisťné domácnosti vo výške 61,20 Eur, úrazové poisťné vo výške 56,43 Eur.

Účastníci sa stretávajú sporadicky, ich vzťah je negatívne poznačený okolnosťami, ktoré viedli k rozvodu odporcu s matkou navrhovateľa. Okrem výživného odporca zaplatil za posledný rok navrhovateľovi sumu 160,- Eur, lístky na hokej a dal mu stravné lístky.

Okresný súd mal preukázané, že navrhovateľ z dôvodu vysokoškolského štúdia nie je schopný sám sa živiť, preto naďalej trvá vyživovacia povinnosť rodičov voči nemu. Matka navrhovateľa si vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi plní nielen vo finančnej forme, ale i formou starostlivosti o spoločnú domácnosť. Je nesporné, že sa od predchádzajúcej úpravy výživného zvýšili výdavky v súvislosti s výživou navrhovateľa. Zmenili sa i pomery na strane odporcu, ktorého príjem sa zvýšil cca o 80,- Eur, avšak zvýšili sa mu výdavky v súvislosti so zmenou miesta výkonu práce. Podľa názoru okresného súdu zvýšenie výživného o sumu 50,- Eur mesačne zodpovedá aktuálnym potrebám navrhovateľa a taktiež osobným a zárobkovým pomerom odporcu. Povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa zvýšeným výživným súd určil v zmysle zákona odo dňa podania návrhu na začatie konania s tým, že dlžné výživné v sume 70,- Eur povolil odporcovi splácať v 10,- Eur mesačných splátkach s bežným výživným. Vo zvyšnej časti súd návrh navrhovateľa zamietol, pretože navrhovateľ žiadal určiť výživné v sume 270,- Eur mesačne od 01. 09. 2014.

Proti rozsudku okresného súdu navrhovateľ podal v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že odporca je povinný prispievať na jeho výživu zvýšeným výživným zo sumy 170,- Eur mesačne na sumu 270,- Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa, počnúc dňom 18. 12. 2014, eventuálne aby zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Poukázal na to, že v odôvodnení nesprávne okresný súd uviedol sumu ním požadovaného zvýšeného výživného (220,- Eur mesačne), pretože návrhom na začatie konania sa domáhal zvýšenia výživného na sumu 270,- Eur mesačne. Rozsudok bol vyhlásený dňa 27. 01. 2015, preto mu nie je zrejmé, z akého dôvodu okresný súd v rozsudku uviedol i výšku nájomného, ktorý bude platiť odporca za prenájom bytu v Z. od 01. 04. 2015. Odporca v konaní nepreukázal, že by mu vznikali vyššie náklady v súvislosti so zmenou miesta výkonu práce. Jednalo sa len o tvrdenie odporcu. Túto skutočnosť namietal na pojednávaní, ktorá nebola uvedená ani v zápisnici z pojednávania a nebral na ňu zreteľ okresný súd pri rozhodovaní. Ďalej uviedol, že odporca mesačné náklady nepreukázal. Predložil okresnému súdu jedine vyčíslenie nákladov. Okresný súd povolil odporcovi splácať dlžné výživné v sume 70,- Eur v 10,- Eur mesačných splátkach, avšak ani táto časť rozsudku nie je odôvodnená a nie je zrejmé, ako okresný súd dospel k vyčísleniu dlžného výživného vo výške 70,- Eur. Poukázal na to, že odporca nepožiadaval o zaplatenie dlžného výživného v splátkach. Splácanie zročných splátok výživného po 10,- Eur mesačne považuje za neprímerane nízke z hľadiska na majetkové pomery odporcu. Podľa jeho názoru je v možnostiach a schopnostiach z jeho mesačného príjmu vo výške 1475,81 Eur netto platiť mu zvýšené výživné v sume 270,- Eur mesačne. Zvýšené výživné v sume 220,- Eur pokladá za nepostačujúce. Ďalej uviedol, že odporca sa s ním v detstve nestretával a okrem súdom určeného výživného nedostával od neho žiadne darčeky a to ani k sviatkom.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „O. s. p.“), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku ohľadne zamietnutia návrhu vo zvyšku (druhý výrok) ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil a vo výroku o zročnom výživnom (tretí výrok) podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 78 ods. 1, 3 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „ZR“), dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa ustanovenia § 75 ods.1, prvá veta ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že u povinnej osoby sú rozhodujúce objektívne reálne schopnosti a možnosti poskytovať výživné. Povinnosť obidvoch rodičov starať sa o výživu detí je odrazom zásady, podľa ktorej sa na zabezpečení osobných potrieb a výživy dieťaťa podieľajú obidvaja rodičia podľa svojich objektívnych možností a schopností (v ktorých sa zohľadňuje i vzdelanie, zdravotný stav, eventuálne iné relevantné skutočnosti, ktoré majú vplyv na ich sociálny status a materiálne a finančné zázemie) a podľa pomeru ich zárobkov (finančného príjmu) a celkovej finančnej a sociálnej situácie.

Pri určovaní výšky výživného podľa citovaných ustanovení je potrebné predovšetkým brať ohľad na potreby oprávneného, teda dieťaťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť. Ich miera je rôzna podľa okolností prípadu, predovšetkým je odstupňovaná podľa veku dieťaťa, jeho školského zaradenia (s ohľadom na stupeň vzdelávania a miesto vzdelávania), jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, zdravotného stavu, jeho kultúrno-spoločenských potrieb, športových záujmov a podobne. Toto však nie sú jediné relevantné kritériá, ktoré sa pri určovaní výšky výživného zohľadňujú, pretože potreby dieťaťa sa skúmajú aj vo vzťahu k životnej úrovni rodičov. Pri vyššej životnej úrovne rodiča, ktorý je povinný platiť výživné, súd určí výživné pre nezaopatrené dieťa vo výške, ktorá prevyšuje jeho reálne odôvodnené potreby (dokonca vo výške umožňujúcej tvorbu úspor, podľa § 63 ods. 3 ZR) a pri nižšej životnej úrovni rodiča, resp. pri jeho nižšom finančnom príjme sa určuje také výživné, ktoré pokryje aspoň nevyhnutné potreby nezaopatreného dieťaťa.

U povinnej osoby sú preto rozhodujúce jej reálne objektívne schopnosti a možnosti poskytovať výživné. Povinnosť obidvoch rodičov rovnako sa starať o výživu dieťaťa neznamena mechanickú rovnosť, ale to, že úhradu potrieb na výživu dieťaťa poskytujú obidvaja rodičia podľa svojich objektívnych schopností a pomeru svojich finančných a materiálnych možností.

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa o zvýšenie výživného rozhodol vecne správne, pretože zohľadnil všetky vyššie uvedené zákonné aspekty. Z obsahu spisu je nesporné, že v dobe rozhodovania okresného súdu (rovnako ako v dobe rozhodovania odvolacieho súdu) možno navrhovateľa jednoznačne klasifikovať ako nezaopatrené dieťa (§ 3 zák. č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších právnych predpisov), a teda rodičia majú voči nemu vyživovaciu povinnosť vyplývajúcu z vyššie citovaného ustanovenia § 62 ZR. Keďže odporca, ako otec navrhovateľa si plnil svoju vyživovaciu povinnosť voči nemu len v rozsahu pôvodného rozhodnutia vydaného v roku 2012 a aktuálne nebol ochotný dobrovoľne prispievať na jej výživu zvýšeným výživným, na základe návrhu navrhovateľa (§ 65 ods. 3 ZR) musel o zvýšení tejto vyživovacej povinnosti rozhodnúť súd.

Okresný súd správne ustálil, že došlo ku kvalifikovanej zmene pomerov na strane navrhovateľa i odporcu, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného.

Navrhovateľ v čase predchádzajúcej úpravy bol študentom R. ročníka O. A. O. R. v C. C.. V súčasnej dobe navrhovateľ navštevuje S. U. V. v C. C..

Je nesporné, že výdavky spojené s výživou navrhovateľa od posledného zvýšenia výživného, teda od roku 2012 vzrástli, čo je to objektívne dané jednak všeobecným nárastom všetkých nákladov, nárastom nákladov na jej výživu a na uspokojenie jej osobných potrieb, ktoré sa prirodzene zvýšili i v súvislosti

s jej vekom. Z toho logicky vyplýva, že v tomto prípade existuje základný zákonný dôvod na zvýšenie výživného, pričom otázkou je len rozsah tohto zvýšenia.

Matka navrhovateľa je naďalej zamestnaná u zamestnávateľa K. B. M. T., a. s., T.. Bolo zistené, že došlo k zvýšeniu príjmu matky navrhovateľa, keďže v čase predchádzajúcej úpravy výživného mala brutto príjem 520,- Eur mesačne a jej aktuálny zárobok je vo výške 546,21 Eur netto mesačne (č.l. 15 spisu). Matke nepribudla ďalšia vyživovacia povinnosť.

Odporca je naďalej zamestnaný u zamestnávateľa H. M. K., a. s., C.. I u odporcu došlo k zvýšeniu jeho príjmu, pretože v čase predchádzajúcej úpravy výživného dosahoval čistý príjem 1397,10 Eur mesačne a jeho aktuálny zárobok je vo výške 1475,28 Eur netto mesačne (č.l. 14 spisu). Otcovi nepribudla ďalšia vyživovacia povinnosť.

V súvislosti s odvolacími argumentmi navrhovateľa ohľadne výdavkov odporcu, odvolací súd poukazuje na to, že navrhovateľ odporcom deklarované výdavky nenamietal, nespochybňoval tvrdenia odporcu ohľadne jeho výdavkov, nákladov a ani po zákonom poučení podľa ustanovenia § 120 ods. 4 O. s. p. nepredložil, ani neoznačil žiadne dôkazy, ktoré by vyvrátili tvrdenia odporcu.

Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 27. 01. 2015 (č.l. 17-19 spisu) nevyplýva, že by navrhovateľ namietal znenie uvedenej zápisnice, resp. navrhol doplniť jeho znenie ohľadne výdavkov odporcu podľa § 40 ods. 3 O. s. p.

Tým, že okresný súd uložil odporcovi (otcovi navrhovateľa) povinnosť platiť navrhovateľovi s účinnosťou od 18. 12. 2014, t.j. odo dňa podania návrhu na súd zvýšené výživné v sume 220,- Eur mesačne, realizoval splnenie primárnej zákonnej podmienky pre určenie výživného, ktorou je zabezpečenie časti oprávnených potrieb navrhovateľa ako nezaopatreného dieťaťa, v rozsahu primeranom životnej úrovni povinného rodiča, teda otca (odporcu), pričom okresný súd správne skúmal i druhý zákonný aspekt, a to objektívne aktuálne schopnosti, možnosti a celkové majetkové pomery povinného, teda odporcu (otca).

Ohľadne odvolacieho argumentu navrhovateľa o nepreskúmateľnosti rozsudku okresného súdu, odvolací poukazuje na ustálenú judikatúru Ústavného súdu SR, z ktorej vyplýva požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia, ktorá je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa ústavné kritériá vyplývajúce preň z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozhodnutie súdu musí obsahovať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah povinnosti rozhodnutie riadne odôvodniť sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle všetkých okolností každej veci.

Písomné vyhotovenie rozsudku musí okrem iných náležitostí obsahovať i súdom ustálený záver o skutkovom stave veci. Takýto záver musí vychádzať z čiastkových, ale pre rozhodnutie vo veci samej významných skutkových zistení. Jednotlivé preukázané skutočnosti (skutkové zistenia) je potrebné premietnuť do záveru o skutkovom stave veci (do tzv. skutkovej vety), ktorý stručne a výstižne vyjadruje skutkový stav veci (§ 153 ods. 1 O. s. p.) a ktorý je východiskom pre právne posúdenie veci. Pre záver o skutkovom stave veci je rozhodujúce vyhodnotenie dôkazov z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, vierohodnosti a pravdivosti.

Odvolací súd konštatuje, že predmetné rozhodnutie okresného súdu uvedené atribúty nespĺňa jedine ohľadne odôvodnenia výroku o zročnom výživnom.

V odôvodnení rozhodnutia absentuje, akým spôsobom okresný súd určil výšku zročného výživného, z akého dôvodu určil odporcovi povinnosť platiť zročné výživné v splátkach, nešpecifikoval objektívne okolnosti na strane odporcu odôvodňujúce platenie zročného výživného v lehote dlhšej než je paričná lehota a či mal na zreteli pri určení výšky zročných splátok, že navrhovateľ je odkázaný na výživu svojich rodičov.

Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že v odôvodnení vyčíslená výška zročného výživného nekorešponduje s výrokom rozsudku, v ktorom je výška zročného výživného vyčíslená sumou 70,- Eur mesačne.

Pretože okresný súd týmto spôsobom nepostupoval, je možné konštatovať, že rozhodnutie je z dôvodu nedostatočného odôvodnenia tretieho výroku rozsudku nepreskúmateľné.

Podľa názoru odvolacieho súdu jedine primerane odôvodnené súdne rozhodnutie umožní účastníkom konania oboznámiť sa so samotným výsledkom rozhodnutia a umožní im pochopiť dôvody, na ktorých bolo založené. Len rozhodnutie spĺňajúce uvedené podmienky je preskúmateľné v inštančnom postupe, a preto rozhodnutie, ktoré neobsahuje základné atribúty, je možné považovať za závažný zásah konajúceho súdu do práva účastníka na súdnu ochranu, pričom daný zásah v tejto fáze konania (odvolacieho konania) je možné odstrániť len zrušením napadnutého rozhodnutia pre jeho nepreskúmateľnosť.

Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že okresný súd opomenul rozhodnúť o trovách prvostupňového konania, hoci v danej veci ide o sporové konanie.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutom výroku (druhý výrok) potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.) a výrok o zročnom výživnom (tretí výrok) podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Okresný súd bude v ďalšom konaní postupovať vo vyššie naznačenom smere.

Odvolaním nenapadnuté výroky rozsudku (prvý, štvrtý výrok) zostali nedotknuté (§ 206 ods. 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.